

Lietuvos didieji

Sofijos Kanaverskytės tekstilės paroda, skirta Lietuvos atkūrimo 100-čiui

[Parodos atidarymas – gruodžio 8 d., penktadienį, 17 val.]

Parodoje „Lietuvos didieji“ Sofija Kanaverskytė pristato iškiliausių XIX a. pab.–XX a. asmenybių atvaizdų ciklą. Naudodama aplikacijos ir siuvinėjimo technikas, dailininkė sukūrė trylika dekoratyvių tekstilės kompozicijų. Pasak autorės, šie tekstiliniai koliažai yra pagarbos ir meilės Lietuvos istorijai ir jos žmonėms, paskyrusiems savo gyvenimus Tėvynei, išraiška.

Kompozicijoms dailininkė naudojo lietuvišką, rankomis austą lininę drobę, daug kruopštaus rankų darbo pareikalavusius vaizdus kūrė aplikacijos ir įvairiomis siuvinėjimo technikomis. Iš tekstilės skiaučių, batika dekoruotų medžiagos fragmentų ir įvairiaspalvių siūlų dailininkė su adata, lyg su teptuku „nutapė“ lietuvių tautinio sąjūdžio atstovų, valstybingumo žadintojų, nepriklausomybės siekėjų ir puoselėtojų, valstybės, visuomenės ir kultūros veikėjų, pasipriešinimo sovietinei okupacijai dalyvių atvaizdus: Jono Basanavičiaus, Vinco Kudirkos, Jono Jablonskio, Gabrielės Petkevičaitės-Bitės, Maironio, Juozo Tumo-Vaižganto, Antano Smetonos, Stepono Dariaus ir Stasio Girėno, Juozo Lukšos-Daumanto, Tėvo Stanislovo, monsinjoro Kazimiero Vasiliausko, Justino Marcinkevičiaus. Parodos baigiamuoju akordu tapo vėliava, kurioje išsiuvinėtas Kristaus atvaizdas ir Maironio eilėraščio „Kur bėga Šešupė“ eilutės: „Apsaugok, Aukščiausias, tą mylimą šalį“.

Pasitelkdama įvairias tekstilės technikas visuomenėje gerai žinomų, nusipelnusių žmonių atvaizdų kūrimui, dailininkė siekė ir portretinio panašumo, ir dekoratyvaus apibendrinimo. Per išskirtines šviesuolių asmenybes simboliškai įamžinant modernios Lietuvos istoriją, autorei buvo svarbu sukurti romantizuotą poetišką atmosferą, pakylėtą nuo kasdienybės. Saikingos detalės – ąžuolo lapų vainikai, lietuvių liaudies juostų ir lovatiesių raštai, Lietuvos nepriklausomybės akto fragmentai, „Tautiškos giesmės“ eilutės, kiti tekstai – lakoniškai apibūdina vaizduojamų asmenybių veiklą, idėjas. Istorines bažnytines vėliavas primenantis kūrinių formatas ir jų dydis, vyraujanti natūralaus lino ir jam artimų spalvų gama suteikia darbams santūraus ir šviesaus iškilmingumo. Parodos kūriniai skatina susimąstyti apie praeities svarbą dabarčiai, apie atkurtos Lietuvos šimtmečio herojus, savo įvairialype veikla kūrusius ir saugojusius Lietuvos valstybingumo rūmą.

S. Kanaverskytė 1964 m. baigė scenografijos studijas Vilniaus valstybiniame dailės institute (dabar Vilniaus dailės akademija), kurį laiką dirbo dailininke-statytoja Panevėžio dramos

teatre, vėliau Valstybiniame jaunimo teatre Vilniuje. Kai 1975 m. menininkė atvyko gyventi ir kurti į Klaipėdą, ji buvo pirmoji ir vienintelė scenografijos specialistė mieste. Keturi gyvenimo ir kūrybos dešimtmečiai uostamiestyje buvo intensyvaus darbo scenografijos srityje laikotarpis. Klaipėdos dramos teatre ir kituose šalies teatruose S. Kanaverskytė kūrė scenografiją ir kostiumus daugiau kaip 80-čiai pastatymų, jai teko apipavidalinti visus su scena susijusius uostamiesčio renginius. Menininkė 35 metus dėstė scenografiją Klaipėdos universiteto Menų fakultete, dosniai dalindamasi patirtimi su būsimaisiais režisieriais, surengė apie 30 personalinių parodų Klaipėdoje ir kituose Lietuvos miestuose.

2015 m. Prano Domšaičio galerijoje veikė pirmoji S. Kanaverskytės tekstilinių kompozicijų paroda „Lietuvos valdovai“, įamžinusi šlovingą Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės laikotarpį ir su dideliu pasisekimu vėliau eksponuota penkiolikoje šalies miestų ir miestelių. Tikimės, kad parodos „Lietuvos didieji“, kuri Prano Domšaičio galerijoje Klaipėdoje veiks iki 2018 m. sausio 28 d., laukia graži kelionė po valstybės atkūrimo šimtmetį švenčiančią Lietuvą.